

президенти. Джон Ф. Кеннеді використав саме цей образ «міста на пагорбі» у промові 1961 напередодні своєї інавгурації. Рональд Рейган у своїй прощальній промові також відродив образ міста на пагорбі, вихваляючи свободи США. Дж. Байден, виступаючи в Залі Незалежності Філадельфії 1 вересня 2022 року, сказав, що він і його прихильники ведуть «битву за душу цієї нації» [4].

Література:

1. US presidential election 2024: Who are the candidates? Reuters. URL: <https://www.reuters.com/world/us/who-are-candidates-running-2024-us-presidential-election-2023-09-19/>
2. Gómez Martín González, Astor Maggie. Who's Running for President in 2024? The New York Times. URL: <https://www.nytimes.com/interactive/2023/us/politics/presidential-candidates-2024.html>
3. Religion. URL: <https://news.gallup.com/poll/1690/religion.aspx>
4. How religion and politics will mix in 2024 – three trends to track. URL: <https://theconversation.com/how-religion-and-politics-will-mix-in-2024-three-trends-to-track-219386>

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-412-2-70>

PECULIARITIES OF THE LEGAL REGULATION OF THE ACTIVITIES OF INSURANCE BROKERS IN THE LIFE AND HEALTH INSURANCE MARKET IN THE CONTEXT OF THE NEW LAW OF UKRAINE “ON INSURANCE”

ОСОБЛИВОСТІ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИХ БРОКЕРІВ НА РИНКУ СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ ТА ЗДОРОВ'Я В КОНТЕКСТІ НОВОГО ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО СТРАХУВАННЯ»

Khorvatova O. O.

*Associate Professor at the Department
of International Law
and Branch Legal Disciplines
Kyiv University of Law of the National
Academy of Sciences of Ukraine
Kyiv, Ukraine*

Хорватова О. О.

*доцент кафедри міжнародного
права та галузевих правових
дисциплін
Київський університет права
Національної академії наук України
м. Київ, Україна*

В сучасних соціально-економічних умовах розвитку національного страхового ринку роль якісних послуг важко переоцінити. Не стала виключенням сфера страхування життя та здоров'я. А постійно

зростаючий запит на подібні страхові послуги, успішна діяльність в Україні дочірніх компаній відомих світових страховиків, впровадження позитивного міжнародного досвіду та стандартів страхування, фінансової звітності, законодавче забезпечення гарантій платоспроможності, ліквідності страховиків, чітке та якісне обслуговування клієнтів - споживачів страхових послуг, – все це успішно впливає на сприйняття та розуміння необхідності страхування для кожного громадянина.

Враховуючи той факт, що в Україні вже 10 років йде війна, яку розв'язала РФ, і держава переживає складні часи, - ринок страхових послуг як не дивно, продовжує активно розвиватися, удосконалюватися, страхові продукти та послуги з кожним роком покращуються, активно впроваджуються європейські та світові стандарти страхування життя та здоров'я.

Початок 2024 року в сфері страхування ознаменувався набуттям чинності Закону України «Про страхування» № 1909-IX від 18 листопада 2021 року [1], який абсолютно сміливо можна назвати клієнтоорієнтованим та який є рушійною силою для формування страхової культури в новому українському суспільстві.

Одним із важливих напрямків, що регулює новий Закон, є процедура реалізації страхових послуг та власне, правовий порядок організації та діяльності страхових посередників. Особливо гостро питання діяльності страхових посередників стоїть на ринку страхування життя та здоров'я, оскільки, по-перше, сама по собі послуга страхування життя часто є не зрозумілою для громадян, а по-друге, саме за допомогою страхових посередників – брокерів - та їх співробітників (консультантів) в Україні сьогодні просувається ринок страхування життя та здоров'я, страхування недержавного пенсійного забезпечення та інвестиційного страхування життя. Обґрунтуємо.

Станом на кінець листопада 2023 року в Україні зареєстровані та діють 12 страхових компаній, що мають безстрокову ліцензію на надання послуг у сфері страхування життя [2] за класами страхування 19–23 згідно ч. 2 ст.4 ЗУ «Про страхування». Позитивний міжнародний та європейський досвід практичної діяльності таких лідерів ринку страхування життя як «MetLife» (США), «GRAWE» (Австрія), які зайшли першими на вітчизняний ринок страхування життя в контексті пенсійної реформи ще 20 років тому, довів аксіому про те, що жоден українець, нажаль, самостійно не приймає рішення відвідати страхову компанію на предмет укладання договору страхування життя, або накопичення на майбутню пенсію тощо. Причина такого нерозуміння

цінності страхового продукту глибоко знаходиться в менталітеті українців, та негативному радянському досвіді, коли банківської системи та єдиної страхової компанії в СРСР не стало в одну мить разом із розпадом держави, а правонаступники не стали брати на себе жодні зобов'язання.

Враховуючи такий стан речей, перші компанії зі страхування життя, які почали працювати на українському ринку з 2001 року стали активно заохочувати спеціально навчених осіб від компаній посередників - страхових брокерів - до продажів унікального на той час продукту страхування життя та пенсійного забезпечення, навчаючи власноруч співробітників та консультантів страхового брокера, заохочуючи їх офіційним працевлаштуванням, сплатою за них податків, або можливістю працювати як ФОП на обраній формі оподаткування, а також оплачуючи всім високу комісійну винагороду. Таким чином сфера страхового посередництва стала стрімко розвиватися в Україні і сьогодні саме страхові брокери є найбільшим каналом розповсюдження такого специфічного страхового продукту як страхування життя та здоров'я, пенсійного страхування та інвестиційного страхування життя.

Закон України «Про страхування» у п.58 ч.1 закріплює, що страховий брокер - це фізична особа - підприємець, юридична особа або постійне представництво страхового брокера - нерезидента, що включені до Реєстру посередників, діють від свого імені та в інтересах клієнта і за винагороду за реалізацію здійснюють діяльність з надання посередницьких послуг у страхуванні на підставі договору [1].

До найбільш відомих і активних страхових брокерів на ринку страхування життя за підсумками 2023 року [3] можна віднести:

- Національну компанію «StarLife», заснована у 2009 році, займає понад 56% ринку;
- ТОВ «Євролайф Україна», засноване як дочірня компанія швейцарського холдингу «OC Occident Holding AG» у 1999 році, доля ринку понад 35%;
- фінансово-консультаційну компанію «Наш капітал», 2014 р.;
- ТОВ «Obachni», 2023 р.;
- Компанія «OVВ», 2007 р.;
- Компанія «Broker Servis Group», 2008 р.;
- Компанія «Фінанс партнер», 2010 р.;
- Компанія «Winners Group», 2008 р. та ряд інших дрібних брокерів.

Страхові брокери діють на страховому ринку поряд зі страховиками з метою надання повної індивідуальної консультації безпосередньому страхувальнику із урахуванням його життєвих та фінансових умов, віку,

стану здоров'я тощо. Слід відмітити, що новий Закон України «Про страхування» [1] вперше вводить обов'язок щодо здійснення діяльності або виконання трудових обов'язків з реалізації страхових та (або) перестрахових продуктів страховиками, страховими посередниками, а також їх керівниками з реалізації та працівниками з реалізації з максимальним урахуванням вимог та потреб клієнтів у страхуванні (ч. 1 ст. 67); вперше в законодавстві та страховій практиці визначає вимоги до осіб, які здійснюють діяльність з реалізації страхових продуктів (ст. 73), зокрема, вони повинні мати повну цивільну дієздатність, надати підтвердження необхідного рівня знань відповідно до ст.ст. 83–84 Закону та мати бездоганну ділову репутацію.

Не менш важливими є запровадження правил діяльності та навчання персоналу страхових брокерів (ст.ст. 83–84). Справа в тому, що дана норма вкрай важлива та актуальна, адже до недавнього часу бути страховим агентом, по суті, могла будь яка особа з вулиці без належної освіти та з абсолютним нерозумінням страхування як такого, і часто не нести ніякої юридичної відповідальності за свої дії. Також Законом у ст. 74 введено вимогу щодо наявності «договору страхування відповідальності страхових посередників», що, на нашу думку має стати важелем впливу на якість страхових послуг з боку страхових агентів зокрема.

Вперше за більше ніж 20-ти річну вітчизняну практику страхування життя та здоров'я, на законодавчому рівні запроваджується «процедура безоплатної індивідуальної консультації» щодо умов страхових продуктів, що пропонуються, та рекомендації або пропозиції, який саме страховий продукт максимально відповідатиме вимогам та потребам клієнта у страхуванні (ч. 4 ст. 85, ст.ст. 86–88 ЗУ «Про страхування»). Акцентується увага на тому, що така консультація здійснюється перед укладенням договору страхування життя страховиком або страховим посередником або їх агентами. І тут слід відмітити, що в практичній діяльності страхових компаній life та страхових брокерів саме така попередня консультація, її якість та повнота наданої інформації впливають на прийняття рішення клієнтом про укладання довгострокового договору страхування життя.

Другим важливим фактором покращення роботи страховими брокерами має стати запровадження особливих правових вимог до укладання договорів страхування з фізичними та юридичними особами, зокрема: визначається, що «страховий продукт, що пропонується клієнту, має відповідати вимогам та потребам клієнта у страхуванні» (ч. 1 ст. 85 Закону); вводить обов'язок для страховика та страхового посередника до моменту укладення договору страхування «з'ясувати

потреби та вимоги клієнта у страхуванні» на підставі отриманої від нього інформації (ч. 2 ст.85).

Отже, сучасні діяльність страхових брокерів та їх персоналу спрямована на успішне просування в державі якісних консультативних послуг, що передують укладенню договору страхування життя.

Література:

1. Закону України «Про страхування» від 18 листопада 2021 року № 1909-IX. Офіційний сайт Верховної Ради України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text> (дата звернення: 27.11.2023)

2. Статистика страхового ринку України. «Форіншурер» – онлайн-журнал №1 про технології у страхуванні та перестраховуванні, іншуртех та фінтех. URL: <https://forinsurer.com/stat> (дата звернення: 08.01.2023)

3. Незалежні посередники. Офіційний сайт ПрАТ «Метлайф». URL: <https://www.metlife.ua/about-us/agencies-and-independent-brokers/ib/> (дата звернення: 23.01.2024).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-412-2-71>

FINANCIAL MECHANISMS FOR THE DEVELOPMENT OF THE DEFENSE INDUSTRY OF UKRAINE

ФІНАНСОВІ МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ ОПК УКРАЇНИ

Shemayev V. M.

*Doctor of Military Sciences, Professor,
Chief Consultant of the Center
for Security Studies*

Yurkiv N. Ya.

*Doctor of Economics, Professor,
Advisor to the Director
National Institute for Strategic Studies
Kyiv, Ukraine*

Шемаєв В. М.

*доктор військових наук, професор,
головний консультант центру
безпекових досліджень*

Юрків Н. Я.

*доктор економічних наук, професор,
радник директора
Національний інститут
стратегічних досліджень
м. Київ, Україна*

Базою адміністративно-правового регулювання фінансування сектору безпеки й оборони, у т. ч. ЗСУ є: Конституція України, Стратегія воєнної безпеки України, Стратегія національної безпеки